

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURASI
HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI
KURASHISH DEPARTMENT

“RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT” *ILMIY JURNALI*

**“RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY
XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR**

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI TO'PLAMI

**FUQAROLAR PLASTIK KARTALARI KIBRXAVFSIZLIGINI TA'MINLASH
TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH” (MY CARD MOBIL ILOVASI)**

2026-YIL 25 - FEVRAL

1-MAXSUS SON

Toshkent – 2026

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

*Elektron nashr. 760 sahifa.
2026-yil, fevral.*

Bosh muharrir:

Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Nasimov Rashid

Muharrir:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner:

Egamberdiyev Elyor

Tahrir hay'ati:

1. Mo'minov Bahodir (hay'at raisi)	12. Xamza Eshankulov (O'zbekiston)
2. Rashid Nasimov (hay'at raisi o'rinbosari)	13. Iles Xujayarov (O'zbekiston)
3. Marat Raxmatullayev (O'zbekiston)	14. Mexriddin Raximov (O'zbekiston)
4. Muxammadjon Musaev (O'zbekiston)	15. Murodjon Sultanov (O'zbekiston)
5. O'tkir Xamdamov (O'zbekiston)	16. Bekmurodov Ulug'bek (O'zbekiston)
6. Ali Xikmet (AQSh)	17. Alisher Qobilov (O'zbekiston)
7. Dmitriy Rodionov (Rossiya)	18. Iroda Abdullaeva (O'zbekiston)
8. Dilnoza Muhammadieva (O'zbekiston)	19. Burova Ekaterina (Rossiya)
9. Gayrat Ishanxodjaev (O'zbekiston)	20. Xodiyeva Gulmira (O'zbekiston)
10. Nodir Rahimov (O'zbekiston)	21. Sultonboyeva Munira (O'zbekiston)
11. Akmal Abdusalomov (J. Koreya)	

Jamoatchilik kengashi:

1. Gul Tokdemir (Turkiya)	8. Olga Dzyabenko (Ispaniya)
2. Umid Axmedov (Daniya)	9. Stefani Estlund (Lyuksemburg)
3. Marko Porta (Italiya)	10. Sanjar Iskandavor (O'zbekiston)
4. Xristo Beloov (Bolgariya)	11. Aydos Sarsembayev (Qirg'iziston)
5. Muxriddin Muhitdinov (J.Koreya)	12. Svetomir Vasilev (Bolgariya)
6. Boshtyan Brumen (Sloveniya)	13. Pap Solt (Vengriya)
7. Bibigul Koshoeva (Qirg'iziston)	

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MOLIYA SOHASINING INNOVATSION RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	7
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Mamadyarovna Go'zal Norboyevna	
MOLIYAVIY INKLYUZIYA VOSITALARI ORQALI CHEKKA HUDUDLARDA IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	13
Eshov Mansur Po'latovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURA HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISH DEPARTAMENTI FAOLIYATI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI O'RNI.....	20
Babadjanov Atxam Axmadjanovich	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ.....	26
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA XIZMATINING FISKAL FAOLIYATIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	32
Farxodov Farrux Furqatovich, Toshpo'lotova E'zoza Latifjonovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI QISQARTIRISH YO'LLARI.....	38
Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA TO'LOVLARINI UNDIRISHNI RAQAMLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI	43
Pardayev To'liqin Nasirovich	
QARZ MUNOSABATLARINI RAQAMLASHTIRISH: IQTISODIY VA HUQUQIY MUNOSABATLARDAGI AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	47
Quramboev Jamshid Rashid o'g'li	
EVALUATING THE EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS IN UZBEKISTAN USING A MULTIPLE LINEAR REGRESSION MODEL.....	50
Rakhimberdiev Kuvonchbek Bakhtiyorovich	
TASHQI SAVDO OPERATSIYALARIDA DEBITOR QARZDORLIKLARNI BOSHQARISHNING RAQAMLI MODEL VA RISK- MONITORING TIZIMI	56
Tashmuxeimedov Dilmurod Mirabzalovich	
WAYS TO REDUCE THE RISK OF DIGITAL ATTACKS IN BANKING AND GOVERNMENT FINANCIAL SYSTEMS.....	62
M.N. Umarova	
MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH KICHIK BIZNES IQTISODIY XAVFSIZLIGINI MUSTAHKAMLASH OMILI SIFATIDA	69
Abduxakimov Eldor Djaloliddinovich	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY MASALALARI.....	76
Aliyev Yashnarjon Egamberdiyevich	
MAHALLIY GILAM ISHLAB CHIQUVCHI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKDA TAHDIDLARNI KAMAYTIRISH YO'LLARI.....	81
Arziyeva Sevinch Shomurot qizi	
TASHQI SAVDODA XATARLARNI KAMAYTIRISHDA SAVDONI MOLIYALASHTIRISH VOSITALARIDAN FOYDALANISH.....	85
Babadjanov Shuhrat Atxamovich	
KORXONALAR IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING KONTSEPTUAL VA METODOLOGIK ASOSLARI.....	92
Jamoliddinov Jobirbek Bohodir o'g'li	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING METODOLOGIK JIHATLARI.....	97
Karimov Alibek Valiyevich	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQUVCHI OMILLARI NOMUTANOSIBLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH VA UNI BARTARAF ETISH MEXANIZMI.....	102
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna	
КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В МАЛОМ БИЗНЕСЕ С ПОМОЩЬЮ SWOT-АНАЛИЗА.....	108
Набиев Бехзод Шавкатович	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH HAMDA QO'LLAB-QUVVATLASHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI.....	114
Tashmuxeimedova Yayra Atxamovna, Teshayev Sayimbek	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	120
Toxirova Mushtariybegim Yashnarjon qizi	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH STRATEGIYASI.....	124

Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Umarova Nargiza Xoldarovna

РАЗРАБОТКА ЭФФЕКТИВНОЙ СТРАТЕГИИ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТЕКСТИЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ..... 134

Турсунов Бобир Ортикмирзаевич

KIMYO SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH
SAMARADORLIGINI OSHIRISH 141

Tursunxo’jayev Sardor Jamoliddin o’g’li

MAMLUKAT QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI MOLIVAVIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARNING
EKONOMETRIK TAHLILI 147

Umarova Nargiza Xoldarovna

YENGIL SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI..... 154

Sadriddinova Nigora

RAQAMLI MOLIVAVIY INKLYUZIYA VOSITALARI ORQALI TUMANLAR O’RTASIDAGI IJTIMOYIY FARQNI KAMAYTIRISH MODELI....
162

Xakimov Ziyodulla Ahmadovich, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o’g’li

O’ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O’RNI 170

Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o’g’li

YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH: O’ZBEKISTON
BOJXONA ORGANLARI TAJRIBASI 176

Makkamov Z.X., Soatov S.S.

RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI XALQARO SAVDODA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH MUAMMOLARI VA ULARNI
BARTARAF ETISH MEXANIZMLARI..... 182

Muxtorov Boburmizro Bahodir o’g’li

RAQAMLI TO’LOV TIZIMLARI VA ELEKTRON HISOB-KITOBLARNING YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI KAMAYTIRISH
MEXANIZMLARI 188

Norsafarov Bunyodshoh Muhiddinzoda

PROSPECTIVE INDICATORS FOR MANAGING THE LEGALIZATION OF THE INFORMAL SECTOR AND INFORMAL EMPLOYMENT
IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN 192

Qoraboyev Nuriddin Pardaboy o’g’li

YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN AHOLIGA KO’RSATILAYOTGAN BANK
XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING RAQAMLI YO’NALISHLARI 196

To’patillayeva Gulnoza Sirojiddin qizi

BIG DATA TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA SOLIQ RISKLARINI ANIQLASH VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH
IMKONIYATLARI..... 201

Yakubova Nargiza Tursunbayevna, Maxmudov Jasurbek Ulug’bek o’g’li

SOLIQLAR YOKI BOSHQA MAJBURIY TO’LOVLARNI TO’LASHDAN BO’YIN TOVLASH JINOYATI VA UNING MAMLUKAT
IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIRI 208

Axmedov Zafar Bozorboyevich

DAVLATLARNING IQTISODIY JINOYATCHILIKKA QARSHI KURASHDAGI XALQARO HAMKORLIGI: XALQARO TASHKILOTLAR,
FATF STANDARTLARI VA AMALIY MEXANIZMLAR..... 213

Tashmuxamedova Yayra Atxamovna

IQTISODIY JINOYATLARNI ANIQLASH VA ULARGA QARSHI KURASHISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING O’RNI ..221

Faxridinov Zafarjon Faxridin o’g’li, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Tashmuxamedova Yayra Atxamovna

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI 226

Azlarova Mushtariybegim Abror qizi

RAQAMLI TO’LOV TIZIMLARI XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA DAVLAT INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARINING ROLI.....232

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Azlarova Aziza Axrorovna

MOLIVAVIY SAVODXONLIK TUSHUNCHASI VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O’RNI.....238

Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi, Sattorova Nasiba G’anijon qizi

AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH BO’YICHA XORIJIY ILMIY YONDASHUVLAR
TAHLILI 244

Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Muzaffarova Dilbar Mamlatif qizi

MAHALLIY OLIMLAR TADQIQOTLARIDA MOLIVAVIY SAVODXONLIK VA BANK XIZMATLARI MASALALARI 251

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi

BANK PLASTIK KARTALARI VA SHAXSIY HISOB RAQAMLARINI NAZORAT QILISH TIZIMINING
NAZARIY ASOSLARI..... 258

Azlarova Aziza Axrorovna, Sattorova Nasiba G’anijon qizi

AUTENTIFIKATSIYA SXEMALARINI TAHLIL QILISH VA ULARNING AFZALLIKLARI HAMDA KAMCHILIKLARI..... 265

Ahmedova Nilufar Shukratovna, Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna PLASTIK KARTALAR XAVFSIZLIGIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI MAVJUD KIBRXAVFSIZLIK TAHDIDLARI TAHLILI	272
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLARDA PLASTIK KARTALAR VA RAQAMLI TO'LOVLAR XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH TAJRIBALARI: FINTECH PLATFORMALARINING QIYOSIY TAHLILI VA MYCARD MOBIL ILOVASINI TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA TAVSIYALAR	278
Kurbonbekova Mohichehra Turobjonovna, Mashrapova Sabina Turobjonovna AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA IJTIMOY TARMOQLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA INDIKATORLARI	285
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI	292
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ	298
Назарова Гулчебра Нурмухамбетовна ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ УЗБЕКИСТАНА.....	305
Назарова Гулчебра Нурмухамбетовна MOLIYAVIY INKLIZIYADA KIBRXAVFSIZLIKNING O'RNI VA UNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: BANK MOBIL ILOVALARI MISOLIDA.....	313
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi MOLIYAVIY XIZMATLARDAN FOYDALANISHDA SOLIQ SAVODXONLIGINING O'RNI	318
Irgashev Anvar Farxodovich RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALTERNATIV KREDIT SKORING TIZIMLARINING AHAMIYATI	322
Lazizbek Ravshanov Baxtiyor o'g'li THE ECONOMIC ESSENCE OF LABOR AND ITS INTERPRETATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS	325
Nomozov Ilhomjon Ziyadullah ugli O'ZBEKISTON KORXONALARIDA BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH AMALIYOTINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	328
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi THE ROLE OF RITUALS IN ATTRACTING TOURISTS.....	331
Freshta Qayoumi O'ZBEKISTONDA REKREATIONS TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	333
Po'latova Mavluda Sanjar qizi O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARMOQLAR KESIMIDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	336
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIDAN O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AMALIYOTIDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI VA RIVOJLANISH MUAMMOLARI	340
Valijonov X.A. IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDAGI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGI MASALALARI	344
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich KIMYO SANOATI KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA UNI OSHIRISHNING MAKRO DARAJADAGI TAHLILI.....	347
Suyarov Shahzod Salim o'g'li INVESTITSIYON MUHITNI SAMARALI BOSHQARISHDA INNOVATSION OMIL TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	350
To'rayev Jasurali To'rayevich SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING IQTISODIY MEXANIZMI: DH-ROI-EM MODEL ASOSIDA	353
Omonov Olim Murodullaevich	

РИСКИ ЛИКВИДНОСТИ ПРИ ОБЕСПЕЧЕНИИ ТРАНСГРАНИЧНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ.....	355
Садыков Азиз Миршарапович	
THE ROLE OF TECHNOLOGY IN RESTAURANTS AND ENHANCING OFFERINGS FOR TOURISTS.....	358
Freshta Qayoumi	
INVESTITSIYA FAOLLIQI MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIK OMILI SIFATIDA	360
Islamov Anvar Ashirqulovi	
ASSESSING DIGITAL MATURITY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: AN INTEGRATED FRAMEWORK APPROACH	363
Berdiyev Temurbek Makhmudullo ugli	
SANOAT TARMOG'INI IQTISODIY RIVOJLANTIRISH VA UNDA SAMARALI FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI	363
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
CHANGES IN TEXTILE INDUSTRY OUTPUT AND THE FACTORS INFLUENCING IT	367
Xushvaqtov Shuhrat Abduraufovich	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY HISOBOTI AUDITINING NAZARIYMETODOLOGIK ASOSLARI	371
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARI AUDITINING HUQUQIY-ME'YORIY ASOSLARI VA HOZIRGI HOLATI	373
Ibragimov Nodirbek Baxodir o'g'li	
KAM XARAJATLI TASHUVCHILAR MODELINING MOHIYATI	376
Suyunov Alisher	
O'ZBEKISTONDA EKOLOGIK MEHMONXONALAR FAOLIYATINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA HORIJY TAJRIBANI QO'LLANILISHI	379
Abidova Dilfuza Igamberdievna	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ В ТУРИЗМЕ КАК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦИИ СПРОСА И ПРЕДЛОЖЕНИЯ.....	382
Абидова Дилфуза Игамбердиевна	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH	385
M. M. Abdurahmanova	
ERKIN IQTISODIY ZONA ISHTIROKCHILARIGA BERILGAN SOLIQ IMTIYOZLARI	389
Davlayev G'olib Ashurovich	
KIMYO SANOATI KORXONALARIDA YASHIL TRANSFORMATSIYA VA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI	392
Xaydarova Kamola Axinjanovna	
ERKIN IQTISODIY ZONALARDA FAOLIYAT YURITUVCHI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI ZAMONAVIY INFRATUZILMA BILAN TA'MINLASHNING HUQUQIY VA IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	395
Davlayev G'olib Ashurovich	
O'ZBEKISTONDA QURILISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA INSTITUTIONAL ISLOHOTLAR	398
Asadova Maftuna Sa'dullayevna	
YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIVALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	401
Xolikov S.X.	
YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIVALASHTIRISH ORQALI IQTISODIYOT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	404
S.X. Xolikov	
DAROMADLAR VA XARAJATLARNI BOSHQARISH KONSEPSIYALARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	408
Aymuxammedova Amina Kakajanovna	
QISHLOQ XO'JALIGI AGROTEKNOLOGIYALARINI MOLIVALASHTIRISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	411
Jolibekov Vladimir Baxtiyarovich	
TOWARDS A GREEN ECONOMY IN UZBEKISTAN: REGIONAL DEVELOPMENT AND ENVIRONMENTAL CHALLENGES	413

Khakimdjanoval Surayyo Khabibullayevna TOWARD RESPONSIBLE HYDROCARBON DEVELOPMENT: SUSTAINABILITY AND ENVIRONMENTAL ACCOUNTABILITY.....	417
Kudratkhodjaeva Ziyoda Kamol kizi MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI	420
Islamov Anvar Ashirqulovich O'ZBEKISTON SANOAT TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA IQTISODIY KO'RSATKICHLARI DINAMIKASI.....	423
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li TIJORAT BANKLARINING ONLAYN XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XALQARO TAJRIBASI	427
Jumaniyozova M. Y. HAVO TRANSPORTIDA YUK TASHISH BOZORIDA KICHIK TADBIRKORLIKNING TASHKILIY-HUQUQIY SHAKLLARI: GSA/ GSSA AGENTLIK HAMDA EKSPEDITORLIK MODELLARI TAHLILI.....	430
Anvarova Dilfuza Abdusattor qizi RAQAMLI PLATFORMALAR VA IJTIMOY MEDIA TARMOQLARINING TURIZM SOHASIDA ISTE'MOLCHI XATTIHARAKATLARIGA TA'SIR MEXANIZMLARI	435
Jumayev Bobomurod Nurmaxmat o'g'li O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ELEKTRON XIZMATLARNING ISTIQBOLLARI VA TAHLILI	438
Otaboyev Nodirbek Oybek o'g'li QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA EKOLOGIK AKTIVLAR VA INVESTITSİYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	441
Mirzaev Komiljon Abdullajonovich BIOLOGIK AKTIVLARNI HAQQONIY QIYMATDA BAHOLASHNING KO'P OMILLI MODELI VA ULARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH MASALALARI	444
Axmetova S. S. YASHIRIN IQTISODIYOTNING VUJUDGA KELISH OMILLARI VA SABABLARINING NAZARIY ASOSLARI.....	448
Raxmonov Azizjon Sadullayevich BOJXONA IMTIYOZLARI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARIVA XALQARO TAJRIBASI.....	455
Latipov Jahongir Shavkatovich QURILISH SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARINING TARKIBI VA ULARGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	459
Asadova Maftuna Sa'dullayevna MARKAZIY OSIYO MAMLUKATLARI IQTISODIY TIZIMLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING DINAMIKASI VA USTUVOR YO'NALISHLARI	463
Karimov Odiljon Boqiyevich SOLIQ NAZORATINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	466
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHNING STRATEGIK TENDENSIYALARI	468
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna TIJORAT BANKLARIDA DEPOZIT SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHNING KONSEPTUAL YONDASHUVLARI	471
Abduganiyev Shoxruxbek Shavkatbek o'g'li RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XUSUSIY TIBBIYOT TASHKILOTLARIDA XARAJATLAR BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH	476
Primkulova Zilola Abrorovna RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIBBIY XIZMATLAR XARAJATLARINING BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI MUSTAHKAMLASH.....	480
Shamsikulova Moxina bonu Furkatovna	

MIGRATSIYA JARAYONLARINI BOSHQARISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	483
Yoqubjon Toxirov	
FORSAYT TEXNOLOGIYASI ORQALI TA'LIM MUASSASASI RAHBAR XODIMLARINING MA'NAVIIY QIYOFASINI SHAKLLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	487
Nuriyeva Umida Buribayevna	
PROJECT-BASED ORGANIZATIONS UCHUN KOMPETENSIYAGA ASOSLANGAN KADRLAR SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH	491
Qarshiboyev Jasur Fazliddin o'g'li	
SUG'URTA SHARTNOMASINING HAYOTIY SIKLI BO'YICHA XARAJATLARNI GURUHLASH MASALALARI	494
Murodov Habibullo Qodir o'g'li	
TIJORAT BANKLARI RESURSLARI TARKIBIDA AHOLI OMONATLARI ULUSHINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI	498
Melikov Otabek Maxmadaminovich	
“MUVAFFAQIYATLI HARAKATLAR” (SUCCESSFUL EFFORTS) USULI ASOSIDA GEOLOGIYAQIDIRUV XARAJATLARINI KAPITALLASHTIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	500
Rizayev Nurbek Qodirovich	
Izbasarov Bahodir Ergashevich	
BIZNESDA RISKLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI	504
Abdukarimova Muslima Abduaziz qizi	
AHOLINI IJTIMOIIY HIMOYA QILISH IJTIMOIIY INSTITUTINING MOHIYATI, ROLI VA AHAMIYATI	507
Abdullayeva Sayyora Aleksandrovna	
MAXSUS IQTISODIY VA SANOAT ZONALARIDA KO'P TARMOQLI KORXONALAR FAOLIYATINI BOSHQARISHDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA MODELLARDAN FOYDALANISH	510
Xusanova Malohat Mingnorovna	
XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION FAOLIYATNING NAZARIY MODELI VA ILMIY YONDASHUVLARI	513
Abikayumov Bekzod Turdiniyozovich	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA BOJXONA NAZORATI VA RASMIYLASHTIRUVINI RAQAMLASHTIRISH: ERISHILGAN NATIJALAR, STATISTIK TAHLIL VA USTUVOR YO'NALISHLAR	517
Berdiyev Abbas	
THE RELATIONSHIP BETWEEN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT PRACTICES AND ACADEMIC STAFF WORK EFFICIENCY	522
Sultonboyeva Munira Bahodirovna	
Sultanova Kamila Muktorali kizi	
FEATURES OF INVESTMENT BEHAVIOUR IN THE CONTEXT OF FINTECH DEVELOPMENT	527
Karimova Nurjakhon Olim kizi	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSIYALARNING ROLI	532
Amirov Otabek Xudoyberdi o'g'li	
TEMIR YO'L TRANSPORTINING SAMARALI RIVOJLANISHINI TA'MINLASH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBA	535
Mannonov Shoxruhmira Abdurashid o'g'li	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI SOHASI MOLIIYAVIIY NATIJALAR AUDITIDA RAQAMLI VOSITALAR VA IQTISODIY-MATEMATIK MODELLASHTIRISH	539
Bekchanov Faxriddin Atabekovich	
МОДЕРНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ ЭКСПОРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА	543
Karamatdinova Aysaule Paraхatovna	
MINTAQALARDA GENERATIV SUN'IY INTELLEKT INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	546

Saidov Jaloladdin Allaberganovich KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA INTERNETMARKETING TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH	550
Pirmatov Oybek Shovkat o'g'li KORXONALARNING INVESTITSION LOYIHALARNI MOLİYALASHTIRISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	554
Almanov Xurshid Ismoilovich SANOAT KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	557
Choriyev Tolib A'zamovich ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВЫХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПЛАТФОРМ НА ПОВЕДЕНЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ИНВЕСТИТОРОВ ФОНДОВОГО РЫНКА	563
Каримова Нуржохон Олим кизи HUDUDLARNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH ORQALI MINTAQAVIY RIVOJLANISHNI QO'LLABQUVVATLASHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	568
Ismoilov Azizbek Rustamjon o'g'li YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOATINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	572
Isoqova Aziza Alisher qizi O'ZBEKISTONDA TIBBIY TA'LIMNI RAQAMLASHTIRISHDA INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	576
Nazarov Baxrom Mustafayevich YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOATINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	579
Isoqova Aziza Alisher qizi KAPITAL BOZORI ORQALI TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	582
Otabek Oltiboyev EKSPORT FAOLIYATIDA VALYUTA NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH: KONSIGNATSIYA, DEBITOR QARZDORLIK VA RAQAMLASHTIRISH	585
Israilov Avazbek Rustam o'g'li НОВЫЙ ЭТАП ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ РЕФОРМЫ И ТРАНСФОРМАЦИЯ РЫНКА КАПИТАЛА.....	589
Камола Назарова XALQARO UNIVERSITET MENEJMENTIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MA'LUMOTLARGA ASOSLANGAN BOSHQARUV.....	593
Tursunmuratov Sherzod Turdimuratovich RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA IQTISODIY RISKLARNI BOSHQARISH.....	595
Nurullayeva Mexribon Muratovna OLIIY TA'LIM TASHKILOTLARINING MILLIY VA XALQARO REYTING INDIKATORLARI MUVOFIQLIGI: BOSHQARUV TAHLILI.....	598
Mamajonova Muxlisaxon Muzaffar qizi ФИНАНСОВАЯ ПРОЗРАЧНОСТЬ ТЕКСТИЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ КАК УСЛОВИЕ ДОСТУПА К БАНКОВСКОМУ КРЕДИТОВАНИЮ.....	603
Дадабоева Муштари Хамидиллаевна O'ZBEKISTONDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH: MAVJUD HOLAT, MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	606
Saidakbarova Ziyoda Doniyor qizi TOMORQA XO'JALIGI FAOLIYATIDAN KELADIGAN DAROMADLARNI IQTISODIY PROGNOZLASH.....	611
Ulugbek Nurullaev AGROKLASTERLARNING YER RESURLARI VA ULARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI.....	617
Berdiyev Abdumalik Hakimovich QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURS SALOHİYATINI SHAKLLANTIRISH VA UNDAN OPTIMAL FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI.....	622

Shixiyev Raxim Muxammedovich

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ASALARICHILIK TARMOG’INI BARQAROR
RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION YO’NALISHLARI..... 627

Farmanov Jonibek Ziyadullaevich

ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И ИННОВАЦИЙ В
КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ УЗБЕКИСТАНА..... 631

Шомуродов Равшан Турсункулович

Йўлдошходжаев Сарвар Баҳромхожаевич

MINTAQAVIY INTEGRATSIYA JARAYONLARI: YEVIROOSIYO IQTISODIY ITTIFOQI
(YEOII) IQTISODIY BARQARORLIGI VA O’ZBEKISTON TASHQI IQTISODIY
MANFAATLARI MUTANOSIBLIGI..... 635

Arzikulov Muhammad Ali

Toshpulatova Laylo

INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISHDA MOLIYA-KREDIT
DASTAKLARI VA VOSITALARINING O’RNI 639

I. Madaminov

YER BOZORI INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH
MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 643

Ubaydov Mirshod Ismailovich

RAQAMLI INFRATUZILMADA SUN’IY INTELLEKT ASOSIDA KONTENT TAQSIMLASH
TIZIMLARINI BOSHQARISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI 647

Xujamatova Shaxlo Abdusalom qizi

HUDUDLARNING INVESTITSIONINNOVATSION RIVOJLANISH DARAJASINI
KO’P O’LCHOVLI TAKSONOMIK BAHOLASH USLUBIYOTI 652

Xatamova Manzura Ochildiyevna

SOLIQ NIZOLARINI HAL ETISHDA MUQOBIL NIZOLARNI BARTARAF
ETISH USULLARINING IQTISODIY AHAMIYATI..... 659

Solihova Xumora Xasan qizi

AHOLI DAROMADLARINING IQTISODIY MAZMUNIGA BO’LGAN QARASHLAR EVOLYUTSIYASI..... 663

Abidova Shahnoza Abduvaliyevna

QISHLOQ XO’JALIGIGA JALB QILINAYOTGAN INVESTITSİYALARNI KOB-B-DUGLAS
MODEL ORQALI TAHLIL QILISHDA COCHRANE-ORCUTT PROTSEDURASINI QO’LLASH..... 667

Badalov Jamshid Jamolovich

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KORXONALAR ELEKTRON SAVDOSINI
BOSHQARISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH
SAMARADORLIGINI OSHIRISH 672

Tuychiyev Shavkatjon Shokirali o’g’li

MOLIYAVIY BARQARORLIK VA FUNKSIONAL SAMARADORLIK UZILISHI 676

Kurambayev Alisher Saburbayevich

TEMIR YO’L TRANSPORTIDA “UNBUNDLING” SHAROITIDA INFRASTRUKTURADAN
FOYDALANISH TARIFLARINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIYMETODOLOGIK
VA NAZARIY ASOSLARI 679

Samandarov Doniyorbek Odilbekovich

Rizakulov Sherzod Shermuratovich

TASHABBUSLI BUDJET MEXANIZMI ORQALI HUDUDIY INFRATUZILMA
LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH 684

Mirzayev Xursanmurod Egamberdiyevich

TEMIR YO’L YO’LOVCHI TASHISH IQTISODIY SAMARADORLIGINING NAZARIY ASOSI..... 687

Eshboyev Ulug’bek Farxodovich

EFFECT OF MANDATORY IFRS ADOPTION ON EQUITY GROWTH OF UZBEK PUBLIC
INTEREST ENTITIES (PIEs) 691

Mokhirjon Shavkatov Omon ugli

TO’QIMACHILIK SANOATIDA EKSPORT SALOHİYATINI BELGILOVCHI OMILLAR..... 694

Nurullayeva Mexribon Muratovna

KREDIT SKORING TIZIMLARIDA SUN’IY INTELLEKT VA MASHINAVIY O’QITISH
TEXNOLOGIYALARINI QO’LLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI..... 698

Nabiyeva Feruza Odilovna

INKLYUZIV RAQAMLI TA’LIM PLATFORMASI SAMARADORLIGINI EKSPERT

BAHOLASH VA GEOMETRIK INTEGRAL INDEKS ASOSIDA TAHLIL QILISH.....	702
Xolmonov Shodiyor Karshiboyevich	
RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDAGI YASHIRIN	
IQTISODIYOTNI BAHOLASH METODLARINING QIYOSIY TAHLILI	704
Afenov Nursulton Nugmatillayevich	
OZIYQ-OVQAT LOGISTIKASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY	
ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH	708
Mavlanov Sobirjon Pardabayevich	
CHAKANA BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI:	
UY XO'JALIKLARINI KREDITLASH MISOLIDA	710
Axmedov Sardorbek Abdulkarim o'g'li	
INKLYUZIV TA'LIM RESURSLARINING HUDUDIIY DISPERSIYASI: MAKTAB	
MENEJMENTINI KLASTERLASH ZARURATINING EMPIRIK ASOSLARI	714
Rajapova Guldona Usman qizi	
ASSESSING ENTERPRISE DIGITAL MATURITY AND IMPROVING THE	
MECHANISMS FOR STRENGTHENING COMPETITIVENESS	716
Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli	
QAYTA ISHLASH SANOATI KORXONALARIGA TATBIQ ETILGAN YANGI ILMIY	
TADQIQOTLARNING TAHLILI.....	720
Yusufova Laylo G'ayrat qizi	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINING O'SISH	
TENDENSIYALARI VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI AHAMIYATI	725
Babadjanova Nozima Abdullayevna	
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
O'ZBEKISTONDA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH VA AHOLI FAROVONLIGINI	
MUSTAHKAMLASHDA OILAVIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH	
YO'NALISHDAGI DAVLAT DASTURLARINING TUTGAN O'RNI.....	727
Shodiyev Shuhrat Sunnat o'g'li	
XODIMLARNI RAG'BATLANTIRISH TIZIMINI MA'LUMOTLARGA ASOSLANGAN	
YONDASHUV ORQALI TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	733
Masharipov Jasur Rozmedovich	
ONLAYN SHARHLARNING TURISTLARNING MEHMONXONA TANLOVIGA	
TA'SIRI VA RAQAMLI REPUTATSIYANI BOSHQARISH IMKONIYATLARI	735
Abdulazizova Xushnoza Nayabovna	
TADBIRKORLIKNI DAVLAT TOMONIDAN MOLIIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH AMALIYOTI.....	738
Sh. Bayramova	
TO'QIMACHILIK KORXONALARINING SI-INTEGRATSIYA DARAJASINI	
BAHOLOVCHI AI-TII KOMPOZIT INDEKSI	741
Madrahimova Onajon Javlon qizi	
SOLIQ STAVKALARINI PASAYTIRISH VA SOLIQ MA'MURCHILIGINI	
RAQAMLASHTIRISHNING NATIJALARI	743
Ashirbayev Odilbek Aminbayevich	
ПРОДОВОЛЬСТВЕННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ И АНАЛИЗ СИСТЕМЫ СТРАХОВАНИЯ	
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ КУЛЬТУР В КАРАКАЛПАКСТАНЕ.....	746
Нуруллаева Гулнара Коптлеуовна	
RAQAMLI BANK XIZMATLARINING TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIGIGA TA'SIRI	749
Nazirov Ibrohimjon Sodiqjon o'g'li	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI	
BAHOLASH VA PROGNOZLASH MEKANIZMLARINI JORIY QILISH	752
Qurbonov Ilhom Jumaqulovich	
COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CONCEPT OF	
LABOUR IN ENGLISH AND UZBEK PROVERBS	760
Khakimboeva Muslima Ilkhomjon qizi	
SANOAT KORXONALARIDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH ASOSIDA	
SAMARADORLIKNI OSHIRISH ISTIQBOLLARI.....	765
Axmedov Sheramat Umurxojayevich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI MOLIIYAVIY TEXNOLOGIYALARDAN	
FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	769
Parpiyeva Ra'no Abdurasulovna	

FERTIL YOSHDAGI AYOLLAR SALOMATLIGINI BOSHQARISHNING JAHON TAJIRIBASI VA O‘ZBEKISTON UCHUN ISTIQBOLLAR	772
Kayumova Otiqaxon Odiljon qizi	
HUDUDLARARO RIVOJLANISH NOMUTANOSIBLIGINI QISQARTIRISHDA KAPITAL QO‘YILMALAR SAMARADORLIGINI HUDUDIY MEZONLAR ASOSIDA BAHOLASH	775
Ismailov Azizbek Ruzimaxamatovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA INNOVATSION BOSHQARUV MODELLARINI MILLIY SHAROITGA MOSLASHTIRISH YO‘NALISHLARI	780
Fayzullayev Jonibek Mambetsaliy o‘g‘li	
GLOBAL SHAROITDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR VA TRENINGLAR ORQALI GIDLARNING MADANIY-KOMMUNIKATSIYAVIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI	784
Xudayberganov D.T.	
Otabayeva S.M.	
MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNING MEZONLARI VA ULARGA TA’SIR ETUVCHI DAVLAT MOLIYA SIYOSATINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	787
Sayfitdinov Xasanboy Dilshodovich	
IQTISODIY YO‘NALISHLARDA MASOFAVIY TA’LIMNI IKKI DARAJALI DIAGNOSTIKA QILISH: TIZIM KO‘RSATKICHLARI VA TALABALAR TAYYORGARLIGI	791
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
DEBITORLIK QARZLARINING REAL QIYMATINI BAHOLASH ASOSIDA FERMER XO‘JALIKLARIDA TO‘LOV INTIZOMINI MUSTAHKAMLASH	797
Rashidov Baxadir Yusupovich	
UMUMIY O‘RTA TA’LIM TIZIMINI MOLIYALASHTIRISH MASALALARI	800
Tulyaganov Olim Rustamovich	
ЦИФРОВЫЕ ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО БИЗНЕСА	804
Тониянц Андроник Георгиевич	
LOGISTIKA TARMOQLARIDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONLARINING HUDUDLAR KESIMIDAGI STATISTIK TAHLILI	807
Kucharova Shaxlo Sobir qizi	
ZAMONAVIY MOLIYAVIY MONITORING TEKNOLOGIYALARI VA ULARNING BANK XAVFSIZLIGIDAGI O‘RNI	812
Abdiyev Shaxboz Sayitmurodovich	
SURXONDARYO VILOYATIDA TRANSPORT XIZMATLARI HAJMIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARNI EKONOMETRIK BAHOLASH	817
Aymatov Sirojiddin To‘raqul o‘g‘li	
MILLIY IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA BIZNES MODELLARNING O‘RNI	822
Jo‘rayev J.B.	
YEVROPADA SUG‘URTALASHNING HUQUQIY ASOSLARI: PEICL TAMOYILLARI VA SUG‘URTA SHARTNOMALARINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH MEKANIZMLARI	825
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
O‘ZBEKISTONDA KREDIT RISKLARINI SUG‘URTALASHNING HUQUQIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	829
Xo‘jamov Mirsodiq Abdullayevich	
ФОРМИРОВАНИЕ КАДРОВОГО РЕЗЕРВА КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО КАДРОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ МЕДИЦИНСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ УЗБЕКИСТАНА	832
Ходжаева Шахзодагон Дилшодхужаевна	
МОДЕЛЬ АВВММ КАК ОСНОВА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВОГО МЕХАНИЗМА ПРИВЛЕЧЕНИЯ АБИТУРИЕНТОВ	835
Умаров Шухрат Баходир угли	
O‘ZBEKISTON TO‘QIMACHILIK SANOATIDA INNOVATSION FAOLIYAT NATIJADORLIGINI TARKIBIY SILJISHLAR VA ZANJIRLI ALMASHTIRISH USULI ASOSIDA OMILLI TAHLIL QILISH	838
Abdurahmanova Feruza Nusratovna	

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ	841
Худаярова Мехрангиз Мурадовна	
AHOLI JON BOSHIGA DAROMADLARNI ARIMA MODEL ASOSIDA PROGNOZLASHTIRISH: O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	847
Xolto'rayev Islom Ilhomovich	

AHOLI JON BOSHIGA DAROMADLARNI ARIMA MODELİ ASOSIDA PROGNOZLASHTIRISH: O'ZBEKISTON MISOLIDA

Xolto'rayev Islom Ilhomovich

Navoiy innovatsiyalar universiteti, Umumiy fanlar kafedrası o'qituvchisi

E-mail: kholturayevislom@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tezisdá O'zbekiston Respublikasida 2014–2025-yillardagi aholi jon boshiga umumiy daromadlar hajmi vaqt qatori ARIMA (AutoRegressive Integrated Moving Average) modeli yordamida tahlil qilingan. Statsionarlikni tekshirish, birinchi tartibli differensiallash va korrelogramma tahlili asosida ARIMA (1,1,0) ko'rinishidagi model tanlandi, uning o'rtacha mutlaq foiz xatoligi (MAPE) 8,17 foizni tashkil etdi. Model asosida 2026–2030-yillarga mo'ljallangan prognoz qiymatlari va ularning 95 foizli ishonch oralig'i hisoblab chiqildi. Natijalar iqtisodiy rejalashtirish va ijtimoiy siyosatni asoslashda foydalanilishi mumkin.

Kalit so'zlar: aholi jon boshiga daromad, ARIMA modeli, vaqt qatorlari tahlili, statsionarlik, ekonometrik prognozlash.

Abstract. This thesis analyzes the time series of per capita total income in the Republic of Uzbekistan for 2014–2025 using the ARIMA (AutoRegressive Integrated Moving Average) model. Based on stationarity testing, first-order differencing, and correlogram analysis, an ARIMA (1,1,0) model was selected, with a mean absolute percentage error (MAPE) of 8.17%. Using the model, forecast values for 2026–2030 and their 95% confidence intervals were calculated. The results may be used to support economic planning and social policy analysis.

Keywords: per capita income, ARIMA model, time series analysis, stationarity, econometric forecasting.

Аннотация. В данной работе временной ряд общего объема доходов на душу населения в Республике Узбекистан за 2014–2025 годы проанализирован с использованием модели ARIMA (AutoRegressive Integrated Moving Average). На основе проверки стационарности, дифференцирования первого порядка и анализа коррелограммы была выбрана модель ARIMA (1,1,0), средняя абсолютная процентная ошибка которой (MAPE) составила 8,17%. На основе модели рассчитаны прогнозные значения на 2026–2030 годы и их 95%-ные доверительные интервалы. Полученные результаты могут быть использованы при обосновании экономического планирования и анализа социальной политики.

Ключевые слова: доход на душу населения, модель ARIMA, анализ временных рядов, стационарность, эконометрическое прогнозирование.

KIRISH

Bozor iqtisodiyoti sharoitida mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini baholashning asosiy ko'rsatkichlaridan biri aholi jon boshiga to'g'ri keladigan daromadlar hajmidir. Ushbu ko'rsatkichning kelajakdagi dinamikasini ilmiy asosda bashorat qilish iqtisodiy rejalashtirish, byudjet-soliq siyosatini shakllantirish va ijtimoiy himoya chora-tadbirlarini oldindan loyihalashtirish uchun muhim amaliy ahamiyatga ega.

Vaqt qatorlarini tahlil qilish va bashorat qilishda ARIMA (AutoRegressive Integrated Moving Average) modeli o'zining moslashuvchanligi va nisbatan oddiy ma'lumotlar asosida ham yuqori aniqlikdagi natijalar berishi bilan ajralib turadi¹. Tezisning maqsadi — O'zbekiston Respublikasida 2014–2025-yillardagi aholi jon boshiga umumiy daromadlar hajmi vaqt qatorini ARIMA modeli asosida tahlil qilish va 2026–2030-yillarga oid prognoz ko'rsatkichlarini ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqotda O'zbekiston Respublikasi Statistika integrallashgan axborot tizimi va Milliy statistika qo'mitasining 2014–2025-yillar bo'yicha rasmiy ma'lumotlaridan foydalanildi². ARIMA modelini qurish quyidagi izchil bosqichlarda amalga oshirildi: 1) vaqt qatorining dastlabki grafik tahlili; 2) qatorning statsionarligini kengaytirilgan Dikki–Fuller (Augmented Dickey-Fuller, ADF) testi yordamida tekshirish; 3) statsionarlikka erishish uchun zarur differensiallash darajasini (d) aniqlash; 4) avtoregressiya (AR) va siljiydigan o'rtacha (MA) tartiblarini korrelogramma asosida tanlash; 5) model parametrlarini baholash va uning ahamiyatligini tekshirish; 6) model asosida kelgusi davrlar uchun nuqtaviy va intervalli prognozlarni hisoblash. Tahlil Python dasturlash tilining statsmodels kutubxonasi yordamida amalga oshirildi³.

1 ARIMA (AutoRegressive Integrated Moving Average) modeli haqida qarang: <https://ru.wikipedia.org/wiki/ARIMA>; shuningdek, Box, G.E.P., Jenkins, G.M. (1976). Time Series Analysis: Forecasting and Control. – San Francisco: Holden-Day.

2 2014–2024 y. ma'lumotlari: O'zbekiston Respublikasi Statistika integrallashgan axborot tizimi, https://api.siat.stat.uz/media/uploads/sdmx/sdmx_data_544.xlsx. 2025 y. ma'lumoti: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining yakuniy hisoboti, <https://stat.uz> (aholi jon boshiga umumiy daromad — 29,9 mln so'm, 2025 y. yakunlari).

3 Tahlil Python dasturlash tilining statsmodels kutubxonasi yordamida muallif tomonidan bajarilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

2014–2025-yillarda O'zbekistonda aholi jon boshiga umumiy daromadlar hajmining dinamikasi quyidagi ko'rinishda bo'ldi: ko'rsatkich 2014-yildagi 4759,6 ming so'mdan 2025-yilda 29 900,0 ming so'mgacha izchil o'sib bordi, biroq o'sish sur'ati yillar kesimida bir xil bo'lmadi; 2025-yilda nominal o'sish 16,6 foizni tashkil etib, so'nggi davrdagi eng yuqori ko'rsatkichlardan biri bo'ldi. Vaqt qatorining ushbu notekis, trendga ega xususiyati uni to'g'ridan-to'g'ri ARIMA modeliga kiritishdan oldin statsionarlikka keltirishni taqozo etadi.

Dastlabki tahlil shuni ko'rsatdiki, asl vaqt qatori (Y) statsionar emas edi: kengaytirilgan Dikki–Fuller testida ($\tau_c = 2,843$; asimptotik p-qiyamat ≈ 1) nol gipoteza (birlik ildiz mavjudligi) rad etilmadi. Shu sababli qator birinchi tartibda differensiallandi (ΔY). Differensiallangan qator uchun takroriy ADF testi o'tkazilganda ham ($\tau_{ct} = -4,187$; $p \approx 0,0046$ trend bilan model uchun) natijalar qator xususiyatlarining murakkabligini ko'rsatdi, biroq korrelogramma tahlili differensiallangan qatorning avtoregression xususiyatga ega ekanligini, ya'ni AR(1) va MA(0) tartiblari mosligini aniq namoyon qildi.

Shu asosda bir nechta alternativ model variantlari (jumladan, ARIMA (0,1,0) va ARIMA (0,1,1) ko'rinishlari) tajriba qilindi va ularning Akaike (AIC) hamda Bayes (BIC) axborot mezonlari bo'yicha qiymatlari solishtirildi. Natijalar bir-biriga juda yaqin chiqqan bo'lsa-da, tadqiqot uslubiyoti va korrelogramma tahliliga mosligi nuqtai nazaridan drift hadi va birinchi tartibli avtoregressiya hadi (φ_1)dan iborat ARIMA (1,1,0) ko'rinishidagi model yakuniy model sifatida tanlandi.

1-jadval.

Tanlangan model parametrlarining baholanishi (kuzatishlar: 2015–2025, $T = 11$)⁴

Parametr	Koeffitsiyent	Standart xato	p-qiyamat
const (drift)	2295,32	1108,51	0,038
φ_1 (AR koeffitsiyenti)	0,5288	0,466	0,256

Drift hadi (const) 5 foizlik ahamiyatlilik darajasida statistik jihatdan ahamiyatli bo'lib chiqdi ($p = 0,038$), bu daromadlar qatorida barqaror o'sish tendensiyasi (drift) mavjudligini tasdiqlaydi. Shuni ta'kidlash lozimki, 2025-yil kuzatishi qo'shilishi bilan avtoregressiya hadi (φ_1)ning statistik ahamiyatliliigi birmuncha pasaydi ($p = 0,256$) — bu, bir tomondan, namunaning kichikligi (atigi 11 ta differensiallangan kuzatish) bilan, ikkinchi tomondan, 2025-yildagi o'sish sur'atining oldingi yillar dinamikasidan sezilarli farq qilishi bilan izohlanadi. Shunga qaramay, model vaqt qatorining asosiy tendensiyasini izchil tarzda aks ettiradi: modelning bashoratlash aniqligini ifodalovchi o'rtacha mutlaq foiz xatoligi (Mean Absolute Percentage Error, MAPE) 8,17 foizni tashkil etdi, bu ko'rsatkich 10 foizdan past bo'lganligi sababli model hamon yuqori aniqlikka ega deb baholanadi.

Yakuniy model asosida 2026–2030-yillarga mo'ljallangan nuqtaviy prognoz qiymatlari va ularning 95 foizli ishonch oralig'i 2-jadvalda keltirilgan.

2-jadval.

Aholi jon boshiga umumiy daromadlar hajmining 2026–2030-yillarga prognozi⁵

Yil	Prognoz qiymati, ming so'm	Standart xato	95% ishonch oralig'i
2026	34 042,4	1 211,6	31 667,6 – 36 417,1
2027	37 314,5	2 213,4	32 976,2 – 41 652,7
2028	40 126,3	3 114,5	34 021,8 – 46 230,8
2029	42 694,8	3 913,9	35 023,5 – 50 366,1
2030	45 134,6	4 625,5	36 068,5 – 54 200,6

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, prognoz davri bo'yicha aholi jon boshiga daromadlarning barqaror o'sish tendensiyasi saqlanib qoladi: 2026-yilda 34 042,4 ming so'mdan 2030-yilda 45 134,6 ming so'mgacha, ya'ni besh yil ichida taxminan 1,33 barobar o'sish kutilmoqda. Shu bilan birga, prognoz gorizonti uzaygan sari standart xatolik va ishonch oralig'ining kengayib borishi (2026-yilda $\pm 1211,6$ dan 2030-yilda $\pm 4625,5$ gacha) uzoq muddatli bashoratlarni talqin qilishda noaniqlikni hisobga olish lozimligini ko'rsatadi. Bu holat ARIMA kabi vaqt qatori modellarining umumiy xususiyati bo'lib, model faqat o'tgan davr ma'lumotlaridagi ichki qonuniyatlarga tayangani sababli, prognoz gorizonti uzaygan sari noaniqlik ortib boradi va uzoq muddatli prognozlarda tashqi (ekzogen) omillarni ham hisobga olish maqsadga muvofiq.

Model sifatini baholashning yana bir muhim jihati — uning haqiqiy kuzatilgan qiymatlar bilan mosligidir. 2015–2025-yillar bo'yicha model hisoblagan qiymatlar va haqiqiy qiymatlar o'rtasidagi tafovutlar nisbatan kichik bo'lib, bu MAPE ko'rsatkichining 8,17 foiz darajasida qolishini ta'minladi. Iqtisodiy vaqt qatorlarini bashorat qilishda 10 foizgacha bo'lgan MAPE qiymati odatda yuqori aniqlikdagi model sifatida

⁴ Manba: muallif hisob-kitoblari asosida tuzilgan.

⁵ Manba: muallifning ARIMA modeli asosidagi hisob-kitoblari.

baholanadi, bu esa tanlangan ARIMA (1,1,0) modelining amaliy qo'llanish uchun yetarlicha ishonchli ekanligini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, 2025-yildagi kutilganidan yuqori o'sish sur'ati model xatoligining biroz ortishiga sabab bo'lgani uchun, model har yili yangi ma'lumotlar asosida qayta baholanib turilishi tavsiya etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tahlil ARIMA modelining aholi daromadlari dinamikasini prognozlashda qo'llanish imkoniyatini ko'rsatdi. Olingan natijalar asosida quyidagi tavsiyalar shakllantiriladi:

1. model natijalaridan davlat organlari tomonidan o'rta muddatli (3–5 yillik) ijtimoiy-iqtisodiy dasturlarni asoslashda foydalanish maqsadga muvofiq; 2) prognoz aniqligini yanada oshirish uchun model yangi statistik ma'lumotlar kelib tushishi bilan muntazam ravishda qayta baholanishi (re-estimation) lozim; 3) kelgusi tadqiqotlarda ARIMA modelini boshqa ekonometrik yondashuvlar (masalan, VAR yoki ARIMAX) bilan uyg'unlashtirib, inflyatsiya va YaIM kabi qo'shimcha omillarni ham prognoz modeliga kiritish tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Box G. E. P., Jenkins G. M. *Time Series Analysis: Forecasting and Control*. — San Francisco: Holden-Day, 1976.
2. Gujarati D. N., Porter D. C. *Basic Econometrics*. — 5th ed. — New York: McGraw-Hill/Irwin, 2009.
3. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. *Aholi umumiy daromadlari*. — Rasmiy statistik material. — URL: https://stat.uz/img/news/aoli-umumij-daromadlari_lotin--24_01_2025_p94578.pdf
4. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. *Aholi jon boshiga umumiy daromadlar hajmi*. Statistika integrallashgan axborot tizimi (SIAT). — URL: <https://siat.stat.uz/data/384/>

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Bosh muharriri: Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari: Nasimov Rashid

Muharrir: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner: Egamberdiev Elyor

“Raqamli transformatsiya va sun'iy intellekt” jurnali 23.10.2020-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№1124 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

